

De Bibliotheek verrijkt en verbindt, beleidsnota 2017-2020

invloedrijk
laat je inspireren...

de Bibliotheek
maakt je rijker

initiatiefrijk
Door samen te werken bereik je meer.

de Bibliotheek
maakt je rijker

fantasierijk
... laat dromen werkelijkheid worden.

de Bibliotheek
maakt je rijker

schatrijk
Wist je dat de bibliotheek spreekuren heeft over bijvoorbeeld belastingen, formulieren invullen, rechtswinkel en nog veel meer...

de Bibliotheek
maakt je rijker

koninkrijk
Bekende Nederlanders zetten zich al jaren in voor lezen en schrijven.

de Bibliotheek
maakt je rijker

vindingrijk
De uitvinding als je iets leuks wilt doen na school

de Bibliotheek
maakt je rijker

kansrijk
Nieuwe Nederlanders vergroten hun kansen met onze taalcursussen

de Bibliotheek
maakt je rijker

luisterrijk
Iedereen kan lezen!

de Bibliotheek
maakt je rijker

kinderrijk
Wist je dat kinderen die meer lezen, betere resultaten op school behalen.

de Bibliotheek
maakt je rijker

belangrijk
De Bibliotheek is een aantrekkelijke en inspirerende plek waar je aan je persoonlijke ontwikkeling kunt werken.

de Bibliotheek
maakt je rijker

kleurrijk
De mooiste plek om elkaar te ontmoeten!

de Bibliotheek
maakt je rijker

leerrijk
Een leven lang leren? Dat kan bij de bibliotheek!

de Bibliotheek
maakt je rijker

Inleiding

In onze snel veranderende wereld zijn uitdagingen voor burgers en organisaties groot. Alleen individuen en organisaties die wendbaar zijn, zich aan kunnen passen aan de veranderingen, zijn kansrijk. De openbare bibliotheek helpt mensen om zich te ontwikkelen, mee te kunnen doen in de maatschappij en zich verbonden te voelen met hun omgeving. De Bibliotheek Oosterschelde staat als organisatie voor diezelfde uitdaging. Ook zij zal zich moeten blijven ontwikkelen en wendbaar zijn om te kunnen reageren op en bijdragen aan de maatschappelijke ontwikkelingen. In 2016 stelden de gemeenten in de Oosterschelderegio hun bibliotheekbeleid vast in de Adviesnota Bibliotheekwerk Oosterschelderegio*. De Bibliotheek Oosterschelde onderschrijft de beleidslijnen die in dat document zijn vastgelegd en beschouwt het als basis voor haar eigen beleid. In de volgende hoofdstukken worden de beleidskaders voor de komende tijd geduid. De hierboven vermelde noodzaak van wendbaarheid en aanpassingsvermogen vraagt om ruimte, niet om vaste lijnen. Op die wijze organiseren vraagt om creativiteit, vakmanschap, lef en improvisatietalent.

Een uitdaging voor alle lagen van onze organisatie.

Het fundament voor de Bibliotheek Oosterschelde ligt in onze kernopdracht, de vraag waarom de openbare bibliotheek van waarde is voor de lokale samenleving. Ons antwoord daarop luidt: de openbare bibliotheek helpt mensen zich te ontwikkelen. Zo versterkt ze de individuele kansen van burgers en versterkt ze tegelijkertijd de lokale omgeving.

Kernopdracht van de Bibliotheek Oosterschelde

In de Wet op het Stelsel van Openbare Bibliotheken (WSOB- 2015) worden vijf kernfuncties van de bibliotheek genoemd:

- 1) kennis en informatie ter beschikking stellen
- 2) mogelijkheden bieden tot ontwikkeling en educatie
- 3) lezen bevorderen en laten kennismaken met literatuur
- 4) ontmoeting en debat organiseren
- 5) laten kennismaken met kunst en cultuur

Onze belofte is

De bibliotheek verrijkt en verbindt

Strategie

De Bibliotheek Oosterschelde vertaalt de wettelijke taken in drie beleidslijnen, c.q. programmalijnen:

- 1) DE BIBLIOTHEEK ALS PARTNER VOOR EDUCATIE
Taal vormt de basis voor kennisontwikkeling en meedoen in de samenleving.

Voor taalvaardigheid wordt de basis gelegd in de jeugd. Daarom bieden we een doorgaande lees-en mediawijsheidlijn voor jeugd van 0-18 jaar. We werken intensief samen met instellingen voor VVE, onderwijs en opvoeding. We organiseren programma's als Boekstart, Boekstart in de kinderopvang, de Bibliotheek op school en leesbevorderingsprogramma's voor voortgezet onderwijs. Ook leveren we voorlichting en richten we ons op ouderparticipatie.

Voor volwassenen, die deze kansen gemist hebben in hun jeugd, bieden we een programma ter bestrijding van laaggeletterdheid aan. In opdracht van de regiogemeenten en in samenwerking met partners als ROC en maatschappelijk werk werken we aan geletterdheid. Dat doen we door taalhuizen op te richten, taalcafés te houden, taalmaatjes en hun maatjes te ontvangen in de bibliotheek en geschikte collecties aan te bieden.

Naast taal is tegenwoordig ook de digitale vaardigheid van burgers een absolute voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom bieden we mensen ondersteuning bij het leren omgaan met digitale technieken en toepassingen. We bieden cursussen zoals Digisterker, Klik en Tik, Oefenen.nl. Ook bieden we inloopsprekuren en laten we mensen kennis maken met nieuwe digitale applicaties en technieken.

2) DE BIBLIOTHEEK ALS BRON VOOR INFORMATIE & LEZEN

In onze vestigingen en digitaal stellen we een brede schat van informatie en media beschikbaar. Dat gebeurt in de klassieke zin van de bibliotheek door boeken en andere media aan te bieden die geleend of geraadpleegd kunnen worden. We bieden gebruikers toegang tot de rijkdom van de Digitale Bibliotheek Nederland. We doen dat samen met alle bibliotheken in het provinciale en landelijke netwerk. Daardoor kunnen we zoveel mogelijk kunnen met de beschikbare middelen. In ons aanbod en onze dienstverlening staat de bezoeker centraal.

3) DE BIBLIOTHEEK ALS MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE ONDERNEMING

De Bibliotheek Oosterschelde daagt jong en oud uit om zich te ontwikkelen. Een leven lang leren krijgt vorm in activiteiten en programma's die we organiseren met partners uit het maatschappelijke en culturele veld. Zowel in eigen vestigingen als daarbuiten inspireert en verbindt de bibliotheek mensen om kennis te halen, te delen en te maken. We organiseren lezingen en debatten, cursussen, met fysieke en digitale vormen van kennisdeling en het vormen van communities. We vervullen een centrale rol in de lokale samenleving. Onze vestigingen zijn het lokale podium waarop de bezoeker wordt verrast en uitgedaagd tot lezen, nadenken en produceren van kennis en cultuur.

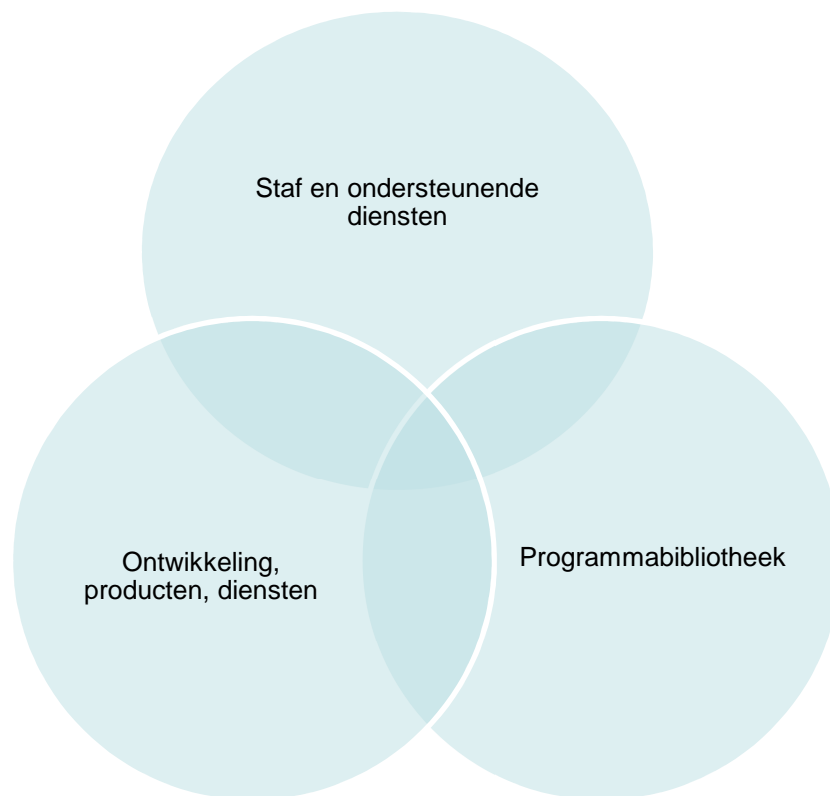
Middelen

Organisatie en medewerkers

De drie bovengenoemde programmalijnen bepalen de wijze waarop we onze middelen in de komende jaren inzetten. Onze organisatie bestaat uit drie werkeenheden, de afdeling Ontwikkeling Producten en Diensten, de afdeling Programmabibliotheek en de Staf en Ondersteunende

Diensten. De werkkunits zijn nauw met elkaar verbonden en werken projectmatig intensief met elkaar samen:

- **ONTWIKKELING PRODUCTEN EN DIENSTEN**
Deze afdeling richt zich op het volgen en implementeren van landelijke en regionale programma's waarmee de Bibliotheek Oosterschelde vorm geeft aan de drie programmalijnen: de bibliotheek als partner voor educatie, als bron voor informatie&lezen en als maatschappelijke en culturele onderneming. Deze afdeling voert het educatief beleid voor de jeugd uit.
- **PROGRAMMABIBLIOTHEEK**
Deze afdeling is verantwoordelijk voor de lokale verankering van de bibliotheek. De afdeling voert in en vanuit de vestigingen de activiteiten uit, welke voortkomen uit de drie programmalijnen.
- **STAF EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN**
Deze afdeling maakt door haar ondersteunende activiteiten de dienstverlening door de twee andere afdelingen mogelijk.

Op het snijvlak van de drie werkkunits werkt het PROJECTBUREAU. Hier wordt vorm gegeven aan nieuwe diensten en projecten. In het projectbureau werken vaste medewerkers van alle werkkunits samen met mensen van buiten de eigen organisatie in een flexibele schil. De vaste

medewerker is projectleider en vervult de rol van opdrachtgever voor de externe mensen. De organisatie is klein maar robuust: in personele zin geven we invulling aan wendbaarheid.

Samenwerken, projectvaardigheden en ondernemerschap behoren tot de kerncompetenties van onze medewerkers. Om dit waar te maken en deze doelstelling te realiseren, intensiveren we de competentie- en kennisontwikkeling van medewerkers in 2017.

Werkprocessen

We werken met een vaste structuur van jaarplannen en projectplannen. Die werkstructuur vormt het anker voor een inhoudelijk wendbaar beleid.

Het rapport “ Adviesnota Bibliotheekwerk Oosterschelderegio (ACTA-advies zomer 2016) is richtinggevend voor onze inhoudelijke koers. De omvang van het lokale dienstenaanbod stemmen we jaarlijks af met de bekostigende overheden. Hierbij conformeren we ons aan de afspraken die zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Openbaar Bibliotheekwerk Oosterschelderegio en daarbij behorende documenten. Die worden in 2017 in overleg met de regiogemeenten geactualiseerd.

Op het gebied van ondersteunende processen werken we meer en meer samen met andere organisaties. In dit licht werken we in 2017 mee aan de uitvoering van de eerste prioriteit uit de Innovatieagenda Zeeuwse Bibliotheken 2017-2020: efficiënt maken van de klassieke bibliotheektaken. Gezamenlijk vormgeven van backofficetaken moet ons de mogelijkheid bieden om middelen vrij te maken voor innovatie en versterking van inhoudelijke diensten.

Financiën

De Adviesnota Bibliotheekwerk in de Oosterschelderegio (ACTA 2016) geeft de kaders waarbinnen de bibliotheek en haar opdrachtgevers gezamenlijk komen tot een gezonde financiële basis voor de uitvoering van het bibliotheekwerk in de regio. Daarnaast hebben we de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid om eigen inkomsten te genereren.

Nog meer dan voorheen zullen in de nieuwe beleidsperiode zakelijkheid en kostenbewustzijn verbonden worden aan het cultureel ondernemerschap van onze organisatie. We experimenteren met nieuwe vormen van inkomstenverwerving, passend bij onze programmaliijnen. Daarbij werken we intensief samen met andere organisaties.

In 2017 passen we de financiële systematiek van de organisatie aan aan de adviezen uit het ACTA rapport. De nieuwe systematiek van dienstenbegroting en -rapportages weerspiegelt de inhoudelijke beleidslijnen. Dit bevordert transparantie in kosten per product voor de lokale opdrachtgever. Bovendien geeft het ons intern ondersteuning bij het beoogde ondernemerschap.

Netwerk

Als onderdeel van de Bibliotheek Nederland dragen we bij aan de ontwikkeling van bibliotheekwerk in de breedste zin van het woord. We stellen onze regiocollectie beschikbaar

voor het totale netwerk. We stimuleren de groei en het gebruik van de Digitale Bibliotheek Nederland. We innoveren lokaal en stellen onze ervaringen ter beschikking aan de branche. Zo leveren we een actieve bijdrage aan de verbetering van de klantwaarde van de openbare bibliotheek.

Als belangrijk onderdeel van de regionale gemeentelijke infrastructuur vormen we partnerschappen met culturele, educatieve en maatschappelijke organisaties. Ook in die zin verrijken en verbinden we onze omgeving. Lokale overheden beschouwen we als opdrachtgever, maar ook als partner voor uitvoering van lokaal beleid.

Dienstverlening

De openbare bibliotheek kent een breed palet aan klantgroepen. We bedienen zowel individuele als institutionele klanten. In grote lijnen bepaalt dit onderscheid het verschil tussen de focus van de afdeling Ontwikkeling, producten, diensten en de afdeling Programmabibliotheek. Maar in de praktijk maken individuele klanten deel uit van institutionele klantgroepen en bestaan institutionele klanten uit individuen met eigen klantbehoeften. De verbinding tussen de afdelingen is dus een essentiële voorwaarde voor succesvol ondernemen. Daarom zal meer en meer gewerkt worden in een projectmatige werkstructuur. Nieuwe klantvragen en producten worden opgezet in per thema wisselende projectgroepen. Hierdoor wordt optimaal geprofiteerd van de in de organisatie aanwezige klant- en productkennis.

In de dienstverlening staat de vraag van klanten centraal. In de komende jaren moet marketing opnieuw een prominente rol krijgen in onze organisatie. Hierbij zal samenwerking met (provinciale) partnerorganisaties gezocht worden. We toetsen regelmatig de tevredenheid van onze klanten.

Daarnaast zal de klant ook steeds meer betrokken worden bij het tot stand komen van producten. Co-creatie wordt een vanzelfsprekend onderdeel in kennisprojecten.

Inhoudelijk richten we de vernieuwing van onze dienstverlening op de rol van de bibliotheek buiten haar vestigingen. De zichtbaarheid van de producten en diensten van de bibliotheek moet worden geoptimaliseerd. We bieden diensten op de plaats waar de klant zich bevindt, op het moment dat hij daar behoefte aan heeft.

Naast de kennis van medewerkers vormt de collectie van de bibliotheek het belangrijkste werkinstrument van de bibliotheek. De lokale collectie vormt een onderdeel van de netwerkcollectie van de Nederlandse openbare bibliotheken. De Koninklijke Bibliotheek speelt in dit netwerk de rol van regisseur. Zij doet dat onder andere door het opstellen van een landelijk collectieplan en het opbouwen en onderhouden van de Digitale Bibliotheek Nederland. Als Bibliotheek Oosterschelde stellen we onze collectie beschikbaar als onderdeel van het landelijke netwerk en sluiten we aan bij landelijke leenvoorwaarden en afspraken ten aanzien van leenverkeer.

De lokale fysieke collecties gaan we meer en meer aanvullen en verrijken met digitale bronnen. Ook het delen van informatie met personen en instellingen buiten de bibliotheek is een manier om kennis toe te voegen aan de collectie. Hiermee actualiseren we de oude taak van de

bibliotheek: *ter beschikking stellen en ontsluiten van informatie, tot kennis maken door kennisdelen*. Deze ambitie maken we in de komende jaren zichtbaar in alle vestigingen. Het bibliotheekgebouw dient daarbij als beursvloer en podium.

Samenwerkingspartners

Gemeenten zijn de primaire klant van onze organisatie. De producten en diensten die zij bij ons afnemen worden jaarlijks afgestemd op de lokale behoeften en beschikbare budgetten. Onder deze samenwerking liggen de Samenwerkingsovereenkomst Bibliotheekwerk Oosterschelderegio (afspraken tussen de zes opdrachtgevers) en de Meerjarenovereenkomst Bibliotheekwerk (tussen gemeente en Bibliotheek Oosterschelde). Deze methodiek van werken actualiseren we in 2017 met als doel een nieuwe afspraken-set voor de beleidsperiode 2018-2021.

In de programmalijn Educatie zijn instellingen voor VVE, onderwijs en zorg onze primaire samenwerkingspartners. Waar het gaat om beleid t.a.v. bestrijden laaggeletterdheid bij volwassenen zijn dat het ROC Scalda en instellingen voor maatschappelijk werk.

In de programmalijn Programmabibliotheek is lokaal partnerschap het meest van belang. Door verbinding met lokale bedrijven, instellingen en individuen zorgen we voor een lokaal toegesneden activiteiten-aanbod en solide verankering in samenleving.

Ten aanzien van optimalisering, efficiency en innovatie van bedrijfsprocessen zullen we vooral werken aan verbetering van de samenwerking in het regionale en provinciale bibliotheekwerk. De Innovatieagenda Bibliotheekwerk Zeeland 2017-2020 geeft daartoe de aanzet. Uitwerking moet in de periode 2017-2018 tot stand komen.

Bijlage 1

Uitvoeringsagenda 2017

	Actie	Doel	KPI
Beleid	Opstellen en contracteren gemeentelijk beleid	Actuele Meerjaren-overeenkomst 2018-2020	Contracten met 6 gemeenten
Organisatie en HR	Aanscherpen organisatiestructuur	Verbeteren efficiency en projectmatig werken	Programmabibliotheek en projectbureau werkend
	Talentontwikkeling medewerkers	Ondernemerschap en samenwerking verbeteren	Inventarisatie competenties en persoonlijke ontwikkelingsplannen
Dienstverlening	Ontwikkelen diensten” Bibliotheek buiten de muren”	Bibliotheek meer zichtbaar voor klant	Nieuwe plaats- en tijdonafhankelijke diensten
Middelen	ICT actualiseren	Innovatie dienstverlening	Geactualiseerde infrastructuur
	Nieuwe financiële structuur optimaliseren en borgen	Financiële transparantie en verbeteren ondernemerschap	Dienstenbegroting geïmplementeerd
Samenwerking	Uitvoering prioriteit 1 Innovatieagenda Zeeland	Optimale samenwerking Zeeuwse backoffice	Basisprocessen klassieke bibliotheek geoptimaliseerd.